

Тетяна ІЩЕНКО,
вчителька Оситнязької ЗШ І–ІІІ ст.
Новомиргородського р-ну Кіровоградської обл.

Урок мислення серед природи

Важливим завданням сучасної школи є виховання гармонійно розвиненої особистості, яка вміє точно та обґрунтовано висловлювати свої думки, розв'язувати різноманітні життєві задачі, приймати відповідальні рішення, активно спілкуватися з навколишнім середовищем. Саме тому необхідно навчити дітей самостійно мислити, а найвагомішим етапом у цьому процесі, на нашу думку, є уроки мислення серед природи.

У навчально-виховному процесі сучасної початкової школи значна роль приділяється природі як об'єкту пізнання та сфері активної діяльності, адже активна взаємодія з природою, спілкування з нею сприяють пізнанню довкілля, активізації пізнавальних процесів, зокрема мислительних операцій, а також створюють сприятливу атмосферу для розвитку творчих здібностей учнів. Наш земляк і видатний педагог В.О.Сухомлинський наголошував, що в умовах сільської школи можливості взаємодії учнів із природою безмежні. А значення його творів для сучасного вчителя неможливо переоцінити.

Т е м а. Подорож осіннього листочка.

М е т а. Навчити дітей помічати і дивуватись. Створити ситуацію відкриття. Розвивати увагу, спостережливість, фантазію. Виховувати любов до природи.

Хід виховного заходу

І. Активізація учнівських знань.

Пригадайте оповідання В.О.Сухомлинського "Як починається осінь?"

- Чиєю донькою була Осінь?
- Хто її молодша сестра? Чому?
- Хто боїться Осені?
- Яку пісню співала Осінь?

ІІ. Спостереження. (Слухаємо осінній шелест листя).

1. Виходимо на шкільне подвір'я.

- Яка зараз пора року? Яка її частина?
- Давайте послухаємо осінні голоси!

2. Читаю дітям власний вірш.

Налетів гуляка вітер,
Розгойдав деревам віти.
І, пустуючи, поніс
Їхне листя через ліс.
Розбишако, не пустуй
І краси нам не руйнуй.
Ми прийшли сюди гуляти
Й цю красу намалювати.

Вітре, осінь я люблю,
Хоч не маєш ти жалю,
Та красу оцю осінню
Залиши хоч на хвилину.
Хай берізка золота
Свої коси розпліта.
Хай промінчик золотий
Не кінчає танець свій.

3. Спостерігаємо за листочками.

- Яким було листя влітку?
- Що з ним сталося восени?
- Скільки листя було на дереві вчора?
- А сьогодні?
- Чи змінилась кількість листя під деревами? Чому?
- Що з ним зроблять люди? А тварини?

ІІІ. Колективна творча справа.

1. Складання казки з назвою "Подорож осіннього листочка" (І група).

– Погляньте он на той листочок на самому верхечку берізки. Уявімо, що це малесенька казкова істота і складемо про нього казку.

2. Складання чотиривірша про осіннє листя за даними римами (ІІ група): *шелестить – летить долі, додолу – голі*

ІV. Запис творів на окремих аркушах паперу у класі.

1. Казка.

Подорож осіннього листочка

Жив собі листочок на самій верхівці дерева. Ціле літо він трудився: повітря очищав. Не зоглядівся як і осінь прийшла. То дощі йдуть, то сонечко визирне. Глянув якось листочок на своє відображення в калюжі і замислився. Який же він гарний – золотий, блискучий. Аж тут схопився вітер, зірвав листочка і поніс далеко-далеко ...

Вітер опустив його в річку. Там він став на деякий час корабликом для комарика і водяного жука. Потім течія винесла його на берег, він обсох і заблишав.

Вийшов з нірки їжачок, побачив красивого листочка і зробив з нього зимову постіль.

Цілу зиму спатимуть вони разом.

2. Чотиривірші.

Стоять дерева голі,	Листя з дерева летить
Бо листя з них летить,	І падає долі.
Падає додолу,	Під ногами шелестить,
Тихо шелестить.	Вже й дерева голі.

V. Підсумок.

1. Намалюйте осінь, осінній листок.
2. Складіть власний чотиривірш про осінь.

Вірші дітей

Золота настала осінь,
Фарбувала вербам коси.

А для нашої калини
Червону дала хустину. *(Юля)*

Опустилось нижче сонце,
Рідше загляда в віконце.

Птахи в вирій відлітають,
Діти за книжки сідають. *(Валерія)*

Жовкне листя у ліску,
На березі, на дубку.

Лиш ялинка біля клена
Залишається зелена. *(Юрась)*

Вже холод настане,
Достигли каштани.
Їх, друзі, зберіть
Й навесні посадіть. *(Юра)*

У осінню пору
Діти йдуть до школи.
Урожай збирають люди,
Зиму виглядають всюди. *(Ярослав)*